

"Encara hem d'eli

La concessió del Premi Nobel de la Pau a Nelson Mandela i a Frederik De Klerk ha centrat l'interès mundial de nou en Sud-àfrica. Walter Sisulu, vice-president de l'ANC, destaca el llarg camí de la societat sud-africana fins a la plena reconciliació entre els seus components.

Amb 81 anys, Sisulu és un arxiu vivent del moviment opositor sud-africà. Va ingressar-hi abans que Mandela, com a fundador de la Lliga Jove del Congrés, i en els primers anys va advocar per una ferma recuperació de l'orgull africanista, contra la col·laboració amb altres grups racials. Va anar moderant els seus plantejaments, sobretot a partir del moment que fou escollit secretari general, en 1949. Des d'aleshores, no ha deixat mai de participar en la direcció de l'ANC, fins i tot

Minar l'"apartheid"

durant la seva llarguíssima estada a la presó (vint-i-sis anys), on va anar a parar acusat de sabotatge revolucionari. Avui és un dels destacats dinosaures polítics de l'ANC, comparable a homes de la mateixa generació —i amics personals— com Mandela, Govan Mbeki o el desaparegut Oliver Tambo.

—*Vau ser el primer polític professional de l'ANC. Hi ha qui diu que això us va fer perdre entusiasme per l'ideari radical de la Lliga Jove, i us féu derivar cap a un pactisme*

ARXIU

ALFRED BOSCH

Dalt, el vice-president de l'ANC. Sisulu va ser un dels primers polítics professionals amb què va comptar l'oposició al règim sud-africà (a l'esquerra, manifestació contra l'apartheid), i és ara una de les seves figures més emblemàtiques.

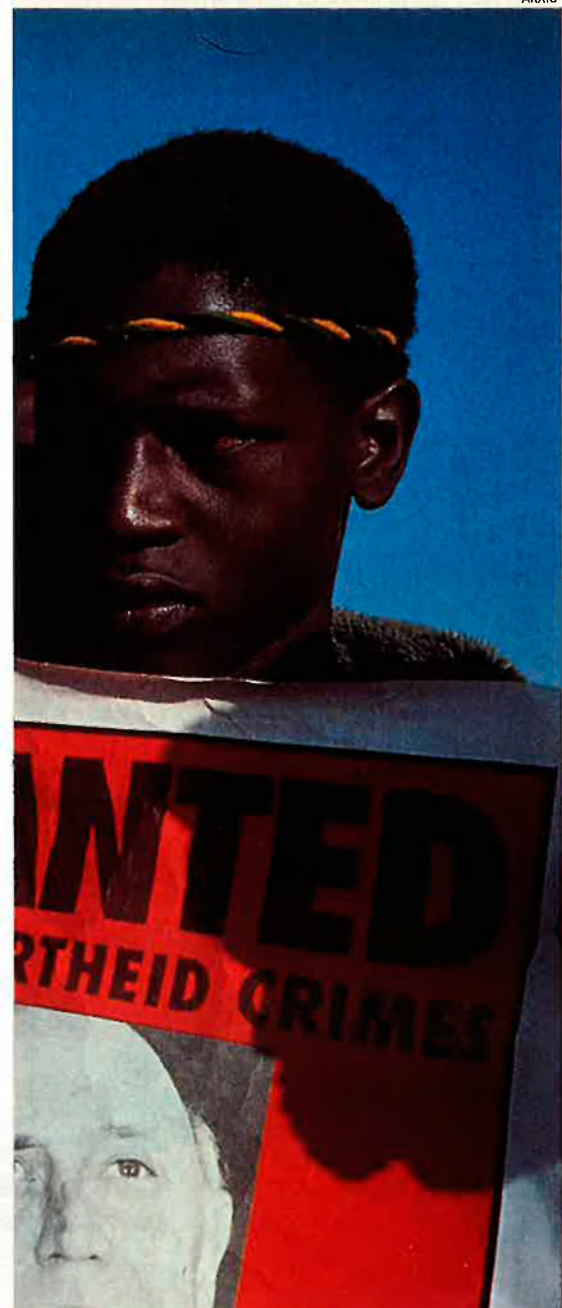
més acomodaticí amb socialistes blancs, indis i mestissos.

—És cert que vaig ser el primer secretari general alliberat de l'ANC, tot i que en l'època anterior ja havien contractat persones per a feines esporàdiques. També és veritat que, un cop escollit per al càrrec, vaig aspirar a representar totes les tendències del moviment, i per tant vaig veure molt clar que allò de l'africanisme exclusivista hauria conduït més a dividir esforços que no pas a unir-ne. Recordeu que els partidaris de l'apartheid havien accedit al govern un any abans, i es feia necessari que negres, bruns i blancs col·laboréssim al màxim per eradicar aquella aberració.

D'altra banda, jo sempre havia rebutjat el xovinisme o el sectarisme negre, tot i que inicialment pensava que els joves havíem de recuperar la confiança en el nacionalisme africà i impedir que els liberals i intel·lectuals de l'esquerra blanca caiguessin en la temptació de dirigir l'oposició de forma "natural".

—*Fins a quin punt creieu que va ser una equivocació assumir la lluita i provocar una resposta del règim que va enviar tots els líders a la presó o a l'exili?*

—La creació de la branca armada de l'ANC va ser fruit d'un procés llarg de discussió interna, una mica forçat per la brutalitat del règim mateix. Recordo que, en converses privades amb Mandela, ja havíem plantejat la possibilitat de recórrer a la via insurreccional cap als anys 50. Va ser la matança de Sharpeville (1960), i la il·legalització del nostre movi-

ment, allò que va precipitar la decisió final: no ens van deixar cap altra alternativa.

Però, fins i tot en la fase més dura de l'*apartheid*, no vam abandonar el recurs a les vies no-violentes. A l'exterior, vam impulsar una campanya diplomàtica i propagandística que va culminar en fortes pressions econòmiques i polítiques de la comunitat internacional. I a l'interior, vam poder refer la xarxa clandestina de l'ANC, de manera que a final dels 80 érem la força política més important del país. Això ens va permetre de convertir-nos en l'interlocutor principal de De Klerk i abandonar, tot seguit, una lluita armada que ja no tenia sentit.

—També vau haver de suportar crítiques per l'abandó de les armes, a mitjan 1990. Per què aquesta mesura i no, per exemple, aixecar algunes sancions, cosa que no us hauria creat tanta resistència interna?

—Bé, també vam acordar la retirada d'algunes sancions, com ara les esportives —que van permetre la reaparició d'un equip sud-africà als Jocs de Barcelona—. Però abans que res, calia fer una demostració de bona voluntat,

El segregacionisme ha estat una font inesgotable de morts i violència. El Premi Nobel a Mandela i De Klerk és un reconeixement de l'esforç d'aquests dos dirigents per aconseguir la fi de l'*apartheid*.

deixar clar que anàvem per feina. Suspendre la lluita armada contribuïa a crear un clima de confiança, especialment entre la població blanca d'aquest país, que durant els darrers anys havia rebut un bombardeig propagandístic considerable. Calia insistir que la violència, per l'ANC, no era una finalitat per ella mateixa. I la veritat és que internament vam posar-nos d'acord de seguida, gairebé per unanimitat. Alguns joves s'hi van oposar, però crec que el temps ens ha donat la raó. Des de sempre, el gruix dels nostres

activistes havia entès la lluita armada com un complement d'altres mètodes. Els pocs que van confiar exclusivament en la via insurreccional, i que fins al 1990 havien esperat un alçament popular per eliminar l'*apartheid*, ja admeten avui que s'havien equivocat. De moment, sembla que ens estalviarem l'apocalipsi.

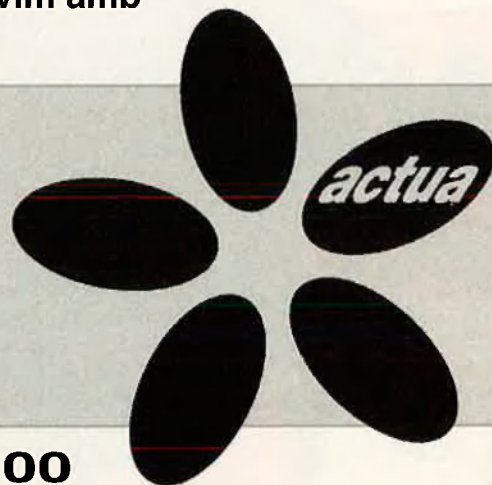
—A la presó de Robben Island, a mesura que passaven els anys i el règim s'afermava no vau perdre mai l'esperança? L'esperança de viure un procés com el que ara, si tot va bé, acabarà

Tens el VIH/SIDA?

Tens cap ésser estimat afectat pel VIH/SIDA?

actua és una associació de persones que vivim amb el VIH/SIDA, que presta serveis gratuïts de:

- Informació i prevenció.
- Suport emocional.
- Grups d'ajuda mútua.
- Programa específic per a dones.
- Grups d'encontre per a afectats, familiars i amics.
- Línia Positiva (telèfon de suport emocional per a persones seropositives atès per seropositius/ves).
- Servei d'assistència a domicili a persones malaltes (SIAD).
- Voluntariat.

actua: 93 418 50 00
Línia Positiva: 93 418 18 18

en la convocatòria de les primeres eleccions democràtiques i multirracials?

—Doncs no. Mai no vaig caure en la desesperació, ni en els moments més foscos. A vegades sentia ira i ràbia, però dins meu sabia que el règim cauria, que unes eleccions lliures vindrien algun dia per al meu poble. Malgrat tot, quan vaig ser alliberat no vaig poder evitar una certa sorpresa en vista de tanta novetat. El potencial del nostre moviment era enorme. Mandela, encara a la presó, ja havia començat a negociar amb el Govern una sortida pacífica. Vaig tenir com un atac d'optimisme; nosaltres érem el futur del país, i teníem el potencial per a fer realitat els nostres somnis. Les realitats, després, han apaivagat la meua eufòria. No serà tan fàcil com semblava tres anys enrere..., ni tan difícil com ho semblava en fa trenta.

—De debò penseu, com sostenen alguns companys de partit, que la violència als barris negres és promoguda, en l'actualitat, per forces afins al govern?

—Per començar, crec que encara hem d'eliminar l'apartheid. Amb una veritable democràcia, tindrem més eines i més legitimitat per a combatre tota mena de conflictes violents. Quant al paper del Govern, és evident que en el passat li convenia de fomentar la confrontació entre negres. La sensació d'inestabilitat enfortia el seu rol de gendarme i garant de la llei i l'ordre. Van ajudar Buthelezi i el seu Inkatha [moviment nacionalista zulu] perquè creava divisions entre els africans i plantava cara a l'ANC. Ara ni ells mateixos no poden aturar la conflagració que van encendre fa uns anys, per molt que honestament vulguin fer-ho. No hi ha cap dubte que encara existeix al país una tercera força desestabilitzadora, potser fora del control del cossos de seguretat estatals.

—Sou dels pocs dirigents de l'ANC que continua vivint a Soweto, al barri de tota la vida i en una casa relativament modesta. És una qüestió de principis?

—De cap manera. Sé que altres líders han rebut crítiques pel seu estil de vida, però en aquest camp les comparacions em semblen injustes. Oliver Tambo necessitava atenció mèdica constant fins que va morir. Nelson Mandela ha de menester certes mesures de seguretat. Jo, en canvi, em puc permetre el luxe de continuar residint al barri que més m'estimo, envoltat de la gent de sempre. No vull fer ostentació d'un model de vida determinat.

—La dona, diversos fills, algun nét fins i tot, militen a l'ANC. Es porta a la sang, això?

—Sí, deu ser cosa de família, això de l'ANC. En el meu cas, crec que l'entesa extraordinària amb la meua dona Albertina, el seu suport i la seva participació abnegada en una mateixa lluita han resultat exemplars per a la nostra descendència. Tots hi han posat el seu granet de sorra i la seva dosi de patiment.

—L'ANC és un moviment d'alliberament nacional. Què passarà quan s'hagi consumat aquest alliberament, tan llargament esperat? Es dissoldrà?

—Sempre resta alguna cosa per alliberar. De totes maneres, jo crec que ens normalitzarem, en el sentit que prendrem part en unes eleccions —com a partit, ja no com a moviment—, i possiblement després ens separarem amicalment d'alguns socis, com el Partit Comunista i el sindicat COSATU. És inevitable que els antics companys de fatigues vagin alineant-se en posi-

ALFRED BOSCH

Walter Sisulu: "Suspendre la lluita armada contribuïa a crear un clima de confiança, especialment entre la població blanca d'aquest país, que durant els darrers anys havia rebut un bombardeig propagandístic considerable."

cions ideològiques distintes. M'aventuro a pensar que la nostra trajectòria no serà pas tan diferent de la d'altres moviments socialistes o socialdemòcrates de tot el món que, en apropar-se al govern de l'estat, marquen distàncies amb sectors obreristes o més radicals.

—Per acabar: si arribeu al poder, donareu als extremistes africans l'estat que reclamen?

—Suposo que compartireu la meua impressió que les demandes d'aquesta gent són impossibles. Però alhora, no podem fugir d'estudi. Hem d'emprendre una important tasca educativa. La majoria dels blancs d'aquest país són encara força ignorants, no s'adonen de l'indret on viuen. Encara perceben el negre com un criat, incapaç de prendre decisions, i mantenen la il·lusió de continuar governant en minoria —si no a tot arreu, en algun reducte blanc del país—. Els africans, especialment, han patit d'una desinformació crònica.

Aquest fet no pot ser ignorat, ni corregit d'un dia per altre. Per això cal parlar i parlar, formar tota la població en els ideals no-racials que sempre ha defensat l'ANC i que ara han començat a penetrar en sectors del partit Nacional —el partit que va idear i desplegar l'apartheid—. Ara comença la veritable tasca de construir una nova Sud-àfrica

Alfred Bosch